

לטפס על מדרגות יורדות, עם בעלות החלומות

עבדתי פעם עם ד"ר מוריס תובל, לימים פרופסור ידוע בכלכלת חדשנות. ממוריס תובל למדתי, בין השאר, את המשפט: "לטפס על מדרגות יורדות" מה זה אומר? אתה מטפס ומטפס עולה מדרגה ועוד מדרגה, אבל ביחס לנקודת המוצא אתה יורד ולא חשוב כמה תתאמץ. הוא התייחס במשפט הזה לחידוש טכנולוגי בתעשיות שוקעות. אני נזכרתי במשפט הזה כאשר טיפסנו על מדרגות חיינו. זה היה בתקופת מחלתה של רבקה. הכתובת שעל הקיר אמרה: "יהיה יותר רע" וזה אכן הלך ונעשה רע. בהתחלה היה קשה לה בעבודה, היא התפטרה מעבודתה בבנק ישראל ואז, כדי לא לרדת ברמת החיים, הקמנו חברה. חברה בבעלותה שנקראה בהט, בחירה והערכה של טכנולוגיות, חברה עם שם, לוגו ותיק עבודות מרשים. באמצעות החברה עבדנו ביחד בעיקר באוסטרליה. בהתחלה מן הארץ ואחר כך שם. כשחזרנו מצבה הורע. כתב ידה שהיה תמיד עגול ומסודר הפך מקוטע ומכוער. את סטירת הלחי היא קיבלה יום אחד כאשר הפקידה בבנק בסינגפור לא כיבדה את הצ'ק שלה. מסתבר שהחתימה לא היתה דומה. מכה נוספת היתה כאשר לא יכלה לתפור במכונה. דווקא אחרי התקרית עם הפקידה והפרידה מן התפירה, ולא למשל אחרי שהתפטרה מן העבודה בבנק, הלכנו לפסיכולוג כדי שילמד אותה (אותנו) איך להתאבל על מה שהיית מומחה בו ועכשיו אינך יכול. המחלה פגעה גם ביכולת התנועה, זה התחיל בהליכה, היה קשה לה לרדת מן המדרכה, אחר כך החלה להיעזר בקירות או בעגלת הסופרמרקט. הסתכלות בעין מקצועית (שלי) לימדה שלא את משקלה נושאת העגלה אלא את שכלה ואז בפרת שבאוסטרליה הרחוקה נכנסנו לחנות עגלות ילדים הטובה בעיר וקנינו עגלת תינוקות משוכללת. רבקה היתה הולכת אחרי העגלה, בלי תינוק כמובן, במדרחוב של פרת, אנשים הרימו גבות אבל זה עזר לשנים אחדות. אחר כך יכלה רק צעדים בודדים בכל פעם צעד אחד פחות. כשזה הגיע לחמישה צעדים, שזה מספר צעדים שבין המיטה לבית הכבוד, נפל לי האסימון, רק חמישה צעדים מפרידים בין להיות תלוי ומושפל לבין לחיות בכבוד. וכמה שלא תסביר לעצמך ובעיקר לה שאין בכך כל השפלה זה לא יעזור כנראה שככה הבן אדם. כאשר אינו יכול בעצמו לחרבן הוא נהפך למסכן.

חזרנו משנה וחצי באוסטרליה. שנה שבה רבקה עדיין תפקדה בעבודה. חייתה על 100 מ"ג קורטיזון שזה מספיק כדי להכריע פיל. לקראת סוף התקופה ירדה המדרגה. בארץ הלכנו להדסה ושם פרופ' אברמסקי הדגול זיהה מחדש את המחלה. הפעם לא שרקו-מרי-טוט אלא טרשת נפוצה והורה להפחית במינון התרופה. זה כבר היה הזיהוי השלישי של המחלה, לפני כן אובחנה בשערי צדק אותה המחלה כמסטיניה גרביס. הורדנו את מינון התרופה והמחלה

החריפה. בבית החולים פנתה אלינו העובדת הסוציאלית ואמרה בפעם הראשונה: "עליכם לשכור מטפלת". ביררנו קצת על מטפלת פיליפינית ולמדנו שהן עוזבות שם את ילדיהן. רבקה שהיתה תמיד בעלת תודעה חברתית חזקה, לא אהבה את זה. לשנינו היה קשה לדמיין אדם זר שגר איתנו או אפילו מסתובב בבית, וכך יצא יצא שבמשך שנתיים שלוש אני הייתי למטפלת. אחר כך ירדה עוד מדרגה ועבודת הטיפול נהייתה גדולה עליי והתחלנו להעזר במטפלות ישראליות. הראשונות היו ז'ניה ונינה, אם וביתה, עולות קצת ותיקות מברית המועצות. ז'ניה עלתה עם בתה מברית המועצות שם השאירה את בעלה. בברית המועצות היתה רופאת עור בסיביר, כאן אחות חדר מיון בהדסה. ז'ניה היתה אישה צעירה נאה מושכת דברנית וחברמנית. כדי להשלים הכנסה באה לנקות לנו את הבית. אבל כשהיתה בבית טיפלה קצת גם בחולה. בסך הכול היא באה למספר שעות בשבוע. כאשר היתה עסוקה שלחה אלינו את בתה תלמידת תיכון מתבגרת ומוכשרת. לז'ניה היה חלום לעזוב את הדסה ולהיות עצמאית, לנינה היה חלום ללמוד ארכיטקטורה. אני אפילו הצעתי לה לעזור בכניסה.

יום אחד בהיותי בעבודה בתוכנית מתאר ירושלים, בישיבה שהתקיימה ליד בנין העירייה, קיבלתי טלפון מנינה. וזה מה שסיפרה: רבקה צעדה כהרגלה מן המיטה לבית השימוש מעדה ונפלה, ועכשיו שתיהן יושבות על הריצפה ומחכות לגואל. קמתי ונסעתי הביתה שם מצאתי את השתיים יושבות בשלולית ולא ממים ומספרות זו לזו בדיחות עצובות. עד היום אינני יודע איך הצלחתי להרים את רבקה למיטה. שנה אחר כך כשזה קרה שוב צלצלתי לרותה והיא הביאה את דויד איתה ושלושתינו לא הצלחנו להרימה למיטה. אחר כך קנינו מנף. נינה התגייסה לצבא ועם ז'ניה נותק הקשר. לימים היא צלצלה, מאוד שמחתי, הזמנתי אותה לירושלים וטיילנו בעיר העתיקה, אכלנו במסעדה והיא סיפרה את המוצאות אותה (אותן) מאז. ז'ניה עזבה את הדסה ועובדת במכון ידוע לקוסמטיקה כמנהלת, אבל חיידק החלום עדיין לא בא על סיפוקו. בסודי סודות, ורק לאחר שקניתי מחדש את אמונה, סיפרה לי על רעיון לעסק וביקשה את הערכתי אבל "רק אל תגיד משהו רע". נינה לומדת ארכיטקטורה, יש לה חבר וכל החיים לפנייה.